Educația incluzivă – strategii de lucru diferentiat și de integrare a copiilor cu CES

Prof.ed. timpurie Bătrînu Adriana Maria
Grădinița "Alice", sector 2,Bucuresti
29.05.2026

Educația incluzivă urmărește oferirea unor șanse egale tuturor copiilor, indiferent de particularitățile lor de dezvoltare, ritm de învățare sau dificultăți întâmpinate în mediul școlar. Copiii cu cerințe educaționale speciale (CES) au nevoie de sprijin adaptat, de metode flexibile și de un climat educațional bazat pe acceptare și colaborare. Prin utilizarea strategiilor de lucru diferențiat și a măsurilor de integrare, profesorul poate transforma clasa într-un spațiu în care fiecare copil se simte valorizat și implicat.

Principii generale ale educației inclusive:

- respectarea ritmului individual de învățare;
- valorizarea diferențelor dintre copii;
- adaptarea curriculumului și a metodelor;
- participarea activă a elevului;
- colaborarea școală–familie–specialiști;
- crearea unui climat sigur și suportiv.

Strategii de lucru diferentiat:lucrul diferențiat presupune adaptarea procesului educațional în funcție de nevoile și posibilitățile fiecărui copil. Accentul nu se pune pe uniformitate, ci pe progres individual și participare activă.

❖ **Adaptarea sarcinilor de lucru :** copiii cu CES pot întâmpina dificultăți în înțelegerea unor cerințe complexe sau în realizarea rapidă a activităților. De aceea, profesorul poate:

✓ simplifica instrucțiunile;
✓ împărți sarcina în pași mici;
✓ utiliza exemple concrete;
✓ oferi sprijin vizual și verbal.

Astfel, copilul reușește să înțeleagă mai bine activitatea și să participe cu mai multă încredere.

❖ **Utilizarea metodelor interactive:** metodele interactive stimulează atenția și implicarea elevilor. Activitățile bazate pe joc, cooperare și explorare sunt mult mai eficiente pentru copiii cu CES decât metodele exclusiv teoretice.Pot fi folosite:

✓ jocuri didactice;
✓ activități pe echipe;
✓ dramatizări;
✓ exerciții practice;
✓ învățarea prin descoperire.

Aceste metode contribuie la dezvoltarea comunicării, socializării și autonomiei.

- ❖ **Adaptarea ritmului de învățare:** fiecare copil are propriul ritm de lucru. Unii elevi au nevoie de mai mult timp pentru înțelegere și exersare, iar presiunea poate produce anxietate și blocaje.Pentru a evita acest lucru, se recomandă:
- ✓ acordarea unui timp suplimentar;
- ✓ alternarea activităților dificile cu unele relaxante;
- ✓ oferirea pauzelor scurte;
- ✓ consolidarea frecventă a informațiilor.
- ❖ **Evaluarea personalizată:** evaluarea trebuie să urmărească progresul individual al elevului, nu doar compararea cu restul clasei.Profesorul poate utiliza:
- ❖ evaluări orale;
- ✓ proiecte practice;
- ✓ fișe adaptate;
- ✓ observația directă;
- ✓ portofoliul educațional.

Prin evaluare pozitivă și feedback constant, copilul își dezvoltă motivația și stima de sine.

- **Strategii de integrare a copiilor cu CES: i**ntegrarea școlară înseamnă participarea activă a copilului la viața clasei și acceptarea lui de către grupul de colegi.

- ❖ **Crearea unui climat incluziv:** profesorul are rolul de a promova respectul, toleranța și cooperarea între elevi. Este important ca diferențele să fie privite natural, fără etichetări sau discriminare.Un climat pozitiv poate fi construit prin:
- ✓ activități de grup;
- ✓ reguli bazate pe respect reciproc;
- ✓ încurajarea colaborării;
- ✓ valorizarea reușitelor fiecărui copil.
- ❖ **Dezvoltarea relațiilor sociale:** copiii cu CES pot avea dificultăți de comunicare sau integrare în colectiv. De aceea, este necesară implicarea lor în activități comune care favorizează interacțiunea.Exemple:
- ✓ jocuri de cooperare;
- ✓ proiecte în perechi;
- ✓ activități artistice și sportive;
- ✓ responsabilități în cadrul clasei.

Aceste experiențe îi ajută să se simtă acceptați și utili grupului.

- ❖ **Colaborarea cu familia și specialiștii: s**uccesul integrării depinde și de colaborarea permanentă dintre școală, familie și specialiștii implicați în educația copilului.
  Comunicarea constantă permite:
- ✓ identificarea nevoilor reale ale elevului;
- ✓ alegerea strategiilor potrivite;
- ✓ monitorizarea progresului;
- ✓ prevenirea dificultăților emoționale și școlare.

Importanța educației inclusive: educația incluzivă nu aduce beneficii doar copiilor cu CES, ci întregii clase. Copiii învață să fie mai empatici, mai toleranți și mai deschiși față de diversitate. În același timp, copiii cu CES își dezvoltă încrederea în sine și capacitatea de adaptare socială.

Concluzie: aplicarea strategiilor de lucru diferențiat și de integrare contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor cu CES și la crearea unui mediu educațional echitabil. Prin răbdare, flexibilitate și colaborare, profesorul poate sprijini fiecare elev să își atingă potențialul și să se simtă parte importantă a comunității școlare.

Bibliografie:

1. Gherguț, Alois – Sinteze de psihopedagogie specială, Editura Polirom, Iași, 2013.
2. Gherguț, Alois – Educația incluzivă și pedagogia diversității, Editura Polirom, Iași, 2016.
3. Vrăsmaș, Traian – Școala și educația pentru toți, Editura Miniped, București, 2004.